

ZOO Dvůr Králové a.s.

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2023

činnosti. Vědecká studie uveřejněná v časopise *Reproduction* se věnuje analýze celkem 65 procedur provedených v letech 2015 až 2022, mezi nimiž jsou hormonální stimulace vaječníků, odběry oocytů, in-vitro dozrávání oocytů, in-vitro oplodnění oocytů (IVF), kultivace embryí i jejich kryoprezervace. Výsledky jednoznačně prokázaly bezpečnost projektu BioRescue pro zvířata: všechny samice nosorožce bílého, které zákroky podstoupily, jsou bez zdravotních následků. Pravidelné odběry oocytů dokonce naopak podpořily reprodukční zdraví některých samic a vedly ke zlepšení funkce vaječníků, k nárůstu počtu folikulů a zapříčinily úbytek patologických struktur, jako jsou vaječnickové cysty.

Odběry vajíček, vytváření životaschopných embryí v laboratorních podmínkách a embryo transfery jsou součástí projektu BioRescue, který významně podporuje německé ministerstvo pro vědu a výzkum (BMBF) a Nadace ČEZ, a kromě Safari Parku Dvůr Králové, IZW Berlín, Avantey, Ol Pejety, Kenya Wildlife Service a Wildlife Research and Training Institute se na něm podílí řada dalších subjektů, například Univerzita Ósaka či Platforma pluripotentních kmenových buněk při Max Delbrückově centru v Berlíně. Na etickou bezproblémovost celého projektu dohlíží odborníci z Univerzity v Padově.

Přesun nosorožců dvourohých do Rwandy

Jan Stejskal

Základní informace o projektu:

Díky úzké spolupráci zejména s Evropskou asociací zoologických zahrad a akvárií (EAZA), Vládní radou pro rozvoj Rwandy (Rwanda Development Board, RDB), jež má mimo jiné na starosti ochranu tamní přírody, a Veronikou Vařekovou, českou modelkou podporující ochranu přírody v Africe, bylo v roce 2019 přepraveno pět nosorožců černých východních (*Diceros bicornis michaeli*) ze Safari Parku Dvůr Králové do národního parku Akagera ve Rwandě.

Nosorožci dvourozí v Akageře dříve žili, v roce 2007 zde však byli vyhubeni. Od roku 2010 se situace v parku výrazně zlepšila, park začala spravovat nevládní organizace African Parks, úzce spolupracující se rwandskou vládou, a podařilo se jí pytláctví snížit na tak nízkou úroveň, že se populace zvířat v parku začaly spontánně obnovovat. Díky výraznému zlepšení bezpečnosti mohli být v roce 2017 do parku reintrodukováni nosorožci, kteří byli přivezeni z Jihoafrické republiky.

Kvůli omezené genetické diverzitě této skupiny však představitelé Akagery hledali i další zdroj nosorožců, kteří by mohli k obnovení populace přispět. Pro převoz

V květnu 2023 se původně dvorské samici nosorožce černého Jasiri narodilo ve Rwandě vůbec první mládě. Po přesunu nosorožců v roce 2019 se tak naplnil hlavní cíl jejich cesty - začít se ve rwandě rozmnožovat. (db)

Jasiri se svým mládětem - jde o samečku. (md, jž)

Jasiri se svým mládětem - obě zvířata v měsících následujících po porodu výborně prosperovala. (md, jž)

Formulace efektivních komunikačních sdělení. Workshop pro tvorbu strategie práce s komunitami v národním parku Akagera, Rwanda. (mg)

z Evropy bylo koordinátorem chovu vybráno pět nosorožců. Po přesunu se všechna zvířata postupně aklimatizovala na místní podmínky. Bohužel, v roce 2020, osm měsíců po přesunu, starší samec uhynul. Šestnáct měsíců po přesunu, v době, kdy už se volně pohybovala v divoké přírodě, uhynula po střetu se slonem i nejstarší samice.

Vývoj v roce 2023:

V červnu 2023 uplynuly čtyři roky od chvíle, kdy byla skupina nosorožců černých z evropských zoologických zahrad odvezena do národního parku Akagera ve Rwandě. Nosorožci si k výročí připravili ten nejkrásnější dárek: 7. května se jedné z převezených samic narodilo mládě. Šlo o přelomovou událost, protože jde o vůbec první úspěšný porod mláďete od transportu z Evropy.

Mládě je samec a narodilo se matce Jasiri. Sama Jasiri má za sebou přitom dost neobyčejný příběh. Když se narodila, vážila pouhých 17 kg namísto obvyklých cca 35 kg. Byla tak maličká, že nedosáhla māmě na struky, a mléko pro ni tak museli dvorští ošetřovatelé víc než týden od matky odsávat a Jasiri krmit. Bez jejich trpělivé péče by uhynula. Když pak povyrostla, už dokázala sát sama a spravila se natolik, že mohla být vybrána pro transport do Afriky. Přesně čtyři roky od příjezdu do národního parku Akagera pak měla vlastní mládě. Jeho otcem je samec Mandela a mládě dobře prospívalo.

V prosinci 2023 se do Akagery vypravil i tým ze Dvora Králové, který se účastnil dokončení natáčení filmu o přesunu nosorožců do Akagery. Při té příležitosti se jim podařilo Jasiri i s mláďetem spatřit a potvrdili, že se oběma – stejně jako další přesunuté samici Olmoti a samci Mandelovi – dobře daří.

Přesun pěti nosorožců do Rwandy byl nákladnou záležitostí, proto bychom chtěli znovu poděkovat všem sponzorům a podporovatelům, kteří na transport přispěli: Veronika Vařeková, Ministerstvo životního prostředí ČR, Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií, African Parks, Rwanda Development Board, Chester Zoo, IPGL, Mantis, Petr Dobias, Safari Gastro, ČSOB, Ree Park Safari, Emmanuel Ciolfi, Zdeněk Lorenc, Laurent Lamothe, Francis Hellyer, Plzeňský Prazdroj, RC Europe, Safari Zoo Services, Leipzig Zoo, Charles F. Rockefeller, Urbanlux/TOMS, Unie českých a slovenských zoo, Zoo Hodonín, Jiří Kalfař, Adventura, Přemysl Rabas, Tereza Maxová.